

KIRJALLINEN KYSYMYS 507/2013 vp

Liiallisen velkaantumisen hillitseminen lainakaton avulla

Eduskunnan puhemiehelle

Kotitalouksien velkaantuneisuus on yksi merkittävimmistä Suomen rahoitusjärjestelmän vakautteen kohdistuvista riskeistä. Kotitalouksien ja koko kansantalouden mahdollisuudet ottaa vastaan talouden negatiivisia käänteitä heikkenevät, mikäli kotitalouksien liiallinen velkaantuneisuus jatkuu. Suomalaisten kotitalouksien velasta valtaosa on asunto- tai remontoitilainaa.

Asuntojen suhteelliset hinnat ovat olleet yli keskimääräisen suhteessa asuinrakennuskustannuksiin, asuntojen vuokriin ja palkansaajien ansiotasoon jo 2000-luvun alkupuolelta lähtien. Varsinkin pääkaupunkiseudulla ihmisten asumiseen käyttämä summa on kasvanut monien kipurajoille. Asuntomarkkinoiden ylikuumentuminen on riski myös pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Viime vuosien aikana olemme nähneet useita esimerkkejä ympäri Eurooppaa siitä, kuinka ylikuumentuneet asuntomarkkinat ovat aiheuttaneet vakavia tilanteita paitsi yksittäisille ihmisille myös laajemmin kansantaloudelle. Työllisyystilanteen mahdollinen heikkeneminen lisää maksukyvyttömyyden yleistymisen riskiä. Ylivelkaantuminen ei ole osa järkevää talouspolitiikkaa.

Ministeri Antti Tanskasen johtama valtiovarainministeriön työryhmä ehdotti syksyllä 2012 finanssimarkkinoita säätelevään lakiin kohtaa, jossa pankkialaa valvovan Finanssivalvonnan (Fiva) johtoryhmä saisi oikeuden puuttua ylikuumentuneisiin asuntomarkkinoihin. Työryhmän mukaan Fivalle tulisi antaa oikeus asettaa asuntolainoille lainakatto. Asunnon arvosta voisi Fivan

neljännesvuosittaisesti tehtävän arvion mukaisesti asettaa korkeintaan 80—100 prosenttia asuntolainan vakuudeksi. Työryhmän ehdotuksen mukaan lainakatto otettaisiin käyttöön vain tarvittaessa, esimerkiksi silloin, jos Fivan mielestä asuntomarkkinoille olisi syntymässä hintakupla. Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori totesi kuluvan vuoden huhtikuussa, ettei hän aio tuoda asuntolainojen enimmäisluototusastetta hallituksen käsittelyyn.

On selvää, että lainakaton säätämisessä on eräitä ongelmakohtia. Säätely voitaisiin kuitenkin muotoilla niin, että se ottaisi huomioon alueelliset erot ja toisaalta myös riskin siitä, että pankit tarjoaisivat asiakkaalle toisen lainan lainakaton yli menevälle summalle. Lainakatto on kritisoitu myös siitä, että se veisi pienituloisimmilta mahdollisuuden oman asunnon hankintaan. Juuri heille asuntojen hinnan romahtaminen olisi kuitenkin myös vahingollisinta. Lainakattojärjestelmä olisi syytä luoda ajoissa, jotta sillä olisi ennalta ehkäisevä vaikutus, eikä toimia vasta sitten, kun on liian myöhäistä.

Lainakaton asettaminen on niin järkeä ase, että päätös voitaisiin tehdä esimerkiksi hallituksen asetuksena Fivan esityksestä eikä ministeri Tanskasen ryhmän ehdottamalla tavalla Fivan toimeina. Näin asia säilyisi poliittisessa valvonnassa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus palata lainakattoesitykseen tai esittää jotakin muuta välinet-

tä asuntomarkkinoiden ylikuumenemisen hillitsemiseksi?

Helsingissä 5 päivänä kesäkuuta 2013

Miapetra Kumpula-Natri /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Miapetra Kumpula-Natriin /sd näin
kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 507/2013
vp:

*Aikooko hallitus palata lainakattoesi-
tykseen tai esittää jatakin muuta välinet-
tä asuntomarkkinoiden ylikuumenemi-
sen hillitsemiseksi?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallitus ei ole toistaiseksi valmistele massassa sito-
van lainakaton säätämistä. Lainakatot perustu-
vat useimmissa maissa, kuten nykyisin Suomes-
sakin, viranomaisten suosituksiin eikä niitä ole
vielä kansainvälisesti harmonisoitu. Suomessa ei
ole nykyisessä taloudellisessa tilanteessa nähtä-

vissä merkittävien hintakuplien syntymistä asun-
to- eikä arvopaperimarkkinoilla, mutta tilanne on
herkkä ja sitä on seurattava tarkkaan. Lainakatto
ei positiivisen luottorekisterin puuttuessa hillitsi-
si yksittäisten asiakkaiden velkaantumista, kos-
ka lainakatto ei estäisi lisäluoton ottamista toi-
sesta luottolaitoksesta.

Valtiovarainministeriö arvioi vuoden loppuun
mennessä yhdessä Suomen Pankin ja Finanssi-
valvonnan kanssa Euroopan järjestelmäriskiko-
mitean suosituksen mukaisesti Suomen makrova-
kauden valvonnan politiikkalinjauksia ja niiden
kehittämistarpeita. Valtiovarainministeriö seu-
raa muutenkin kansainvälistä kehitystä ja Finans-
sivalvonnan nykyisten suositusten tehokkuutta ja
on valmis tekemään makrovakauden turvaami-
seksi tarvittavia esityksiä, jos kansainvälinen tai
kotimainen kehitys sitä edellyttää.

Helsingissä 25 päivänä kesäkuuta 2013

Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 507/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Miapetra Kumpula-Natri /sd:

Har regeringen för avsikt att återkomma till förslaget om lånetak eller presentera något annat verktyg för stävande av överhettningen på bostadsmarknaden?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Regeringen bereder än så länge ingen lagstiftning om ett bindande lånetak. I de flesta länder, liksom i dagsläget även i Finland, grundar sig lånetaken på myndighetsrekommendationer och de har ännu inte harmoniserats. I det nuvarande ekonomiska läget finns det inga tecken på betydande prisbubbla på varken bostadsmarknaden eller

värdepappersmarknaden i Finland, men situationen är känslig och den bör följas upp noggrant. I avsaknad av ett positivt kreditregister skulle ett lånetak inte dämpa enskilda kunders skuldsättning eftersom lånetaket inte skulle hindra låntagaren från att lyfta tilläggs lån från ett annat kreditinstitut.

Före utgången av innevarande år kommer finansministeriet i samråd med Finlands Bank och Finansinspektionen i enlighet med Europeiska systemriskkommitténs rekommendationer att bedöma Finlands politiska riktlinjer och utvecklingsbehovet för Finlands makrostabilitets del. Finansministeriet följer även i övrigt upp den internationella utvecklingen och effekten av Finansinspektionens nuvarande rekommendationer och är berett att ge de propositioner som krävs för trygghet av makrostabiliteten, om den internationella eller nationella utvecklingen kräver det.

Helsingfors den 25 juni 2013

Näringsminister Jan Vapaavuori